

Redacția și Administrația:
Budapesta, VIII., József-körút 18.

Aci sunt a se trimite tot felul
de scrisori, cereri și bani

Apare în fiecare Duminică.

ADEVÉRUL

(GLASUL POPORULUI)

ABONAMENTUL:

Pe 1 an 3 coroane 20 fileri
Pe 1/2 an 1 coroană 60 fileri
Pe 1/4 an . . . . . 80 fileri
Pe 1 lună . . . . . 30 fileri
Un număr singur. 6 fileri

Organul partidei socialdemocrate din Ungaria

Foaie pentru poporul muncitor român din Ungaria

Socialiștii „reorganizați”

și
Russu-Șirianu.

Aveți onoare a-i cunoaște. Socialiștii „reorganizați” is aceia cari scot o foaie mică, mică, de abia se vede, cu numele „Voința Poporului”. În foaia asta nu scriu alta, decât murdării și înjurături în contra noastră, cari cu osteneală, dar’ cu cinste ne străduim a lumina muncitorimea, că e apesată pe nedreptate și arătăm calea adevărată, care duce la mântuire.

Acești „reorganizați”, cari deși-s români nu ne cunosc nici limba dulce, umblă între popor, țin adunări și vânzând cărți și foi peste măsură fac gheșefturi, cari nici unui om nu-i pot face cinste.

Pe Russu-Șirianu asemenea l’am recomandat de mai multe-ori. Un om rătăcit sau neștiutor. Scrie și zice, că-i prietenul poporului, dar’ într’aceea tot cu popi și oameni bogăți (sau cu bănci și institute de asigurare, ca bună-oară „Transylvania”) se întovărășește. Cu un cuvânt este un profet fals, care nu duce Româניה la bine.

Aceștia doi: „reorganizații” și Russu-Șirianu — oameni de o pănură — să iau acuma de cap.

Foaia celor „reorganizați”, „Voința Poporului” îl învață pe Russu la cinste, iar Russu arată în foaia lui, „Tribuna Poporului”, că cinstiții lui dascăli sunt nește necinstiți, pun-gași. Recunoaștem, că Russu a scris lucruri

adeverate. Pentru-că el a scris, ce a scris foaia maghiară a partidului nostru „Népszava”, că socialiștii de pănura lui Mezöfi (reorganizați) sunt niște înșelători. Căci chiar prietenii lui Mezöfi, aflând, că el și oamenii lui sunt niște gheșeftari, l’au părăsit și au scris într’o foaie volantă următoarele:

„...Un om ticălos am spriginit zece ani d’arëndul: pe Mezöfi Vilmos.... Un șerpe, care sughe sângele, am crescut la sîmul nostru. Ce-i drept acum târziu, dar tot îl cunoaștem acum și știm că pentru el partidul socialdemocrat a fost numai o vacă de muls... Mă fac tare să dovedesc, că el este omul plătit al stăpânirii și nimic altceva!”

Ceea-ce noi știam de mult. Știam, că reorganizații numai gheșefturi fac. Și am scris-o asta băgând de samă, că socialdemocrația este o idee măiestoasă și sfântă, care voește mântuirea poporului înjugat. Și când poporul o cunoaște, îndată se dă în partidul socialdemocrat. Unii gheșeftari cunoscând împrejurarea asta se dau de socialiști, pornesc foi, numai și numai, ca să-și adune bani. Am ferit poporul nostru de acești șerpi. Și totuși o mulțime mare s’a dat pe partea „reorganizaților”, ca și-o turmă rătăcită.

Până-când vor fi ei în partidul „reorganizat” nu vor fi ei socialiști, ci vaci de muls.

Noi ne spălăm mâinile. Partidul nostru există în țara asta de 32 de ani. Nici-odată

n’am făcut noi larmă mare, ci încet am înaintat, dar’ pe unde ne-am pus piciorul binecuvântați am fost și nu blăstămați. Iată și acum am pornit „Adevărul”. Nu, ca să facem gheșeft, cum fac „reorganizații”, ci numai și numai ca să luminăm și să învățăm poporul român, care de veacuri trăește în întunecime.

Și ce fac murdării de „reorganizați”?

Temându-se, că „Adevărul” o foaie mare și adevărată, va nimici fițuica lor „Voința Poporului”, dau din mâni și din picioare, ca să scape de noi. Prin foaia lor scriu, că noi suntem plătiți din partea stăpânirii (guvern). Așaceva numai un om prost poate zice. Apoi dau poruncă, că dacă vre-un om de al lor ar primi „Adevărul”, să-l arză, sau să-l trimeată îndărapt, fără să-l cetească. Firește se tem, că dacă va ceti cineva „Adevărul” îndată se luminează, că „reorganizații” îl trag de nas și că în „Voința Poporului” tot prostii scriu niște neștiutori.

Astfel stăm cu „reorganizații”, cari iară zicem — sunt niște indivizi, cari din interese personale, din gheșeft au întemeiat un partid și o foaie, ca să trăiască din popor.

Feriți-vă de ei, ca de foc!

Și acuma vom scrie ceva și despre Russu-Șirianu, cine a arătat în foaia lui blăstămațiile celor „reorganizați”. L’am lăuda pe domniului, dacă am fi convinși, că el de aceea a scris, ce a scris, ca să mântuiască

De ce-au furat?

(Intemplantă din România).

De P. Neagu, București.

(Urmare și fine.)

Pe când își așezau sacii sub pat, cocoșii prinseră a cânta a doua-oară după miezul nopței, par’că spre semn că nu-i zărise nimeni. Iar departe, la nesfirșitul zărei, luna, ce răsărea târziu, abia își înălța fruntea în-sângerată, ca și fețele celor doi soți, sbuciumați de gândul, că de-acum înainte sunt trecuți în rëndul „celor cari fură”, împinși acolo de calicie și nepăsarea boierului.

A doua zi, pe când Ion și Ilinca se grăbiau cu curatul, să-și facă mai îngrabă de moară, să pomeniră deodată în casă, cu șeful și cu sluga boierului, urmași de doi gendari. Gendarul au ridicat sacii cu cucuruz, iar șeful ajutat de slugă, au legat pe Ion, pornindu-l la primărie.

Făcându-și plimbarea obicinuită pe la pătule, boierul băgă de seamă dîra de știuleți și că-i umblat la pătule de cătră drum. Și-a și dat cu bănuiala de Ion, și, mergînd la primărie, a făcut arătare, spunînd pe cine bănuiește.

În aceeași zi, după apusul soarelui, pe șoseaua orașului, între doi gendarmi călări, mergea un om, legat cot la cot, când și când lovit de câte-un picior al gendarmilor, ca să meargă mai iute. Era Ion al Ilincăi. Mergea să-și iee pedeapsa legală, pentru hoție prin spargere.

Legea, făurirea imbuibaților, nu poate să creadă flămânzilor. Și vînduții, cu tocmeala mînuirei ie, pedepsesc pe cei cari în agonia foamei și oropsiți de mila omenească, ar îndrăzni să-și mai întindă mîna.

***

— ...Pe vară am mai dus-o, cum am dus-o, tată Vasile, dar’ iaca-i Brumar și nu știu ce ne-om face, că cucuruzul cela, nici o baniță nu dă la pogon.

— Dar’ de noi, mîi Radule, zi c’om mai îndruga-o cum ne-a învăța nevoea. Mai rău de bietele vite, că le pierdem, așa vîzînd cu ochii.

— De asta nici nu mai vorbesc, încaltea. Nutrețul din vară aproape-i pe sfirșite și nici n’am intrat bine în iarnă.

— Ia rău, Radule mîi, rău. Adecă la urma urmei, dac’om vedea și vedea, apoi, D-zeu să mă ierte, că-’s om bătrîn, dar’ nevoia te

împinge să faci ce nu ți-i voea, iea om face ca bietu Ion, om mai da busna prin cele curți boierești... Să vede, că foamea n’are D-zeu, mîi Radule. Cine credea, că Ion, gospodariul cela cinstit, o să ajungă să fure?.. Că vezi tu, nepoate, că sacul dela Stat numai de ajuns nu ne-o fi.

— Mai rău de-așa, nu cred să se mai poată, tată Vasile... Ian’ auzi d-ta, ce oameni și aceea, să-l bage la gros pentru un sac de cucuruz... Vorbesc de bietu Ion. Încaltea s’o fi făcut inadins, mai calea valea, dar au făcut-o de nevoe, că muriau, sêracii, de foame.

— De iel, ca de iel, mîi Radule, tot n’ar fi așa, dar’ cum a ajuns femeea lui, să ferească Sfântul și dușmanii. Știi, mai stătu, ce mai stătu după prinderea bărbatu-sêu, și apoi, într’o noapte, s’a dus, de nimeni nu știe unde.

— Sêracia, și cine mai știe ce-o fi ajuns.

— Să vezi ce spunea ficiorul crîșmarului, care-a venit în concediu. În spunea lui Ghiță al mieu, că ci-că a întîlnit-o în oraș la madame.

— Ian’ auzi, sêraca, ce păcate a fost s’o

poporul de niște mamoni. Dar' nu-i așa. El arată blăstămățiile celor „reorganizați” și după aceea, își bate pieptul, că Doamne, ce om cinstit este Domnia lui. Că el a fost și închis pentru popor, că el a ferit poporul de reorganizați și întorcându-se către Șirienii îi învață, că numai după el să se ducă. (Așa se vede, că vrea să fie ales deputat).

Apoi stimată Rusu-Șirianu, noi așa știm, că un om cu simț bun nu se laudă atunci când arată păcatele altora. Nicăi înaintea Șirienilor, nicăi înaintea lumii întregi.

***

Fraților! Socialdemocrații din țara întreagă!

Să ne ertați, că pe coloanele „Adevărului” am scris murdăriile altora, în loc să fi scris ceva luminător. Dar' a trebuit să scriem, ca să gățăm odată cu „reorganizații”, cari fac murdării și ne înjură.

Noi știm, că ei acum se vor apăsă și vor tăgădui, ce am scris noi și „Tribuna Poporului”.

Dar' și păcătoșii tăgăduesc și totuși își desprețuiesc.

Așa se facem și cu „reorganizații”. Să ne ferim de ei, ca de foc. Să ne ferim de foaia lor „Voința Poporului”. (Dacă o căpătați, o puteți ceti dacă nu vă temeți, că v'a fi greață.)

Răspunsul nostru să fie acela, că lucrăm și ne mișcăm, ca socialdemocrația adevărată să răspândească prin toate părțile.

Și răspunsul nostru este, că din toate puterile răspândim „Adevărul”, care luminează poporul și învață socialdemocrația adevărată.

Înainte, fraților, înainte!

Să fâlăie sus steagul roșu, care duce spre libertate, egalitate și frățietate.

Să trăiască socialdemocrația internațională!

Viitorul este al socialdemocrației, dar' noi voim și prezentul.

mai calce. . . . Dar' copiii lor, moș Vasile, pe unde-or mai fi?

— Ia, ci-că s'a îndurat niște trecători de dênșii și i-au luat de suflet.

— Sărmana casa ta, Ioane, cum nu s'alese nicăi praful de iea. . . . Iei, tată Vasile, ce bine iera pe vremea d-tale, cum spuneai, cu gropile celea obștești, de le-am fi avut acum n'am mai fi simțit așa lipsă grozavă.

— Ie hei, s'au dus vremurile celea, mări Radule, și s'a schimbat și lumea cu iele.

— Adecă, stau și mă gândesc, tată Vasile, acuma tot n'am putea să punem și noi așa la gropi, că zău, dacă capeți nițică sēmênță nu știți cum s'o dați mai de grabă negustorului, aproape pe nimica, pentru-că la perceptor trebuie, la arêndaș trebuie, la crișmar nu mai puțin, apoi ale gospodăriei nu te lasă nicăi iele. . . . Nu, acuma prea ne mănâncă nevoile și prea avem necazuri multe și grele.

— Apoi, Radule mări, nevoia este dascălu cel mai bun. Ne-o învăța iea ce-i de făcut, când n'om mai putea-o răbda.

Declarațiune.

Subscrisul declar, că deja de 3 luni nu sunt membrul așanumitului partid „reorganizat”. Am părăsit partidul acela, fiindcă, am aflat, că pe mine, cine lucrăm din însuflețire m'au folosit, ca să le fac gheșutul mai bun și prin răspândirea „Voinței Poporului” s'a ajunsă ei la venit mai mare.

Declar, că eu deja de 3 luni nu redactez „Voința Poporului”. De atunci n'am luat parte în mișcarea socialistă, dar' acum aflu de lipsă, ca din toate puterile să luptăm în contra aceloră, cari seduc poporul și de aceea am intrat în redacțiunea „Adevărului” și mă voi sili, ca și cu pana și cu vorba să răspândesc ideea adevărată: *adeverata socialdemocrație*.

Budapesta, Septembrie 1903.

I. Salușinsky.

Fraților!

Sunt mulți frați, cari au căpătat mai mulți numeri de probă din „Adevărul”.

Maî mult nu le trimitem. Îi rugăm, să *binevoiască a ne comunica, că au voe să aboneze „Adevărul” sau ba?*

Scrisori către frații economi.

De Constantin Mille, deputat român în București.

III.

Frate țărane!

Dacă luăm ca adevărat ceea-ce spune popa la biserică, apoi ci-ca D-zeu l'a făcut d'întăiu pe Adam, apoi pe Eva. Și din Adam și Eva s'a născut neamul omenesc.

D-zeu dar' a făcut pe oameni de o potrivă. Nu i-a făcut pe unul boer și pe altul țaran, nu i-a făcut pe unii robi și alții stăpâni, și pământul l'a dat lor, ca înmulțindu-se să-l stăpânească. Va să zică, pământul D-zeu l'a dat tuturoră.

Ei bine, cum se face că el este numai al câtorva astăzi și că marea mulțime a scorbitorilor lui Adam, sufer sērăcia și necazul?

Cum se face? Iată arătarea pe scurt și fără multă vorbă.

Pentru-ca cineva să fie slobod îi trebuie, ca să-și poată agonisi munca, să fie stăpân pe unealta de lucru, să fie stăpân pe pământul din care trebuie să-și scoată hrana.

Din neamul omenesc, s'au găsit unii mai șireți, mai răi de gând, cari prin mijloace deosebite au pus mâna pe pământul care era al tuturoră, și atunci cei-ce nu aveau pământ, cei-ce rămăseseră stăpâni numai pe brațele lor, au căzut în robia celor dintăiu. Aceștia au ajuns boeri, ceilalți robi, țărani muncitori.

Odată stăpâni asupra pământului, boerii și-au făcut legi, cari se îngrădescă ceea-ce căpătaseră ei prin jaf și nedreptate. Până când nu lovești în ceea-ce ei și-au răpit, până-ce nu te atingi de aceste drepturi ale lor, pe cari ei astăzi le numesc *sfinte*, tu poți face ceea-ce vrei, pentru-că mult nu ai de făcut.

Ei sunt Statul, ei sunt în toate dregătoriale, ei te duc de nas, ei sunt *totul* și tu nu ești *nimic*. Și pentru-ca tu deșteptându-te să nu începi a striga prea tare, și-au aruncat cenușe în ochi, dându-ți pe hârtie niște drepturi pe cari și-le dau cu o mână și și-le

iau cu cealaltă, și de cari tu nu te poți folosi.

În așa stare de lucruri, ce trebuie să faci tu, frate țărane? Să stai cu mâinile încrucișate? Să dai din cap cu jale și să zici, că așa e *dat dela D-zeu?*

Nu! frate țărane, căci vezi bine, că Dumnezeu a făcut pe oameni de o potrivă și pământul tuturor l'a dat.

Leac boalei tale este. Munca spre desrobire e grea în adevăr. Trebuie însă de pornit spre a ajunge, fie cât de departe, la locul de ajuns.

Un lucru și-a lovit privirea: că cei asupriți, că cei robiți, că țărani, muncitori *cu un cuvânt*, sunt mai mulți decât boerii și că e lucru de ris, ca ei, câțiva, să-și bată joc de voi, cei mulți, să vă încalice și alcătuiind oștiri din voi, pe voi să vă fie în frâu să le păziți bogățiile.

Dacă prin urmare țărani dintr'o comună ar fi pătrunși de aceste adevăruri și ceilalți din celelalte comune tot aceste adevăruri le-ar avea drept crezul lor, dacă dela o comună, mișcarea s'ar lăși tot mai departe, s'ar lăși deșteptarea țărănimii peste toată țara, ar rămâne numai de aflat ce trebuie să facă aceste milioane de oameni, ca să scape de robia celor câteva sute de mi de boieri.

Să ia parul! Nu! Căci boerii sunt prea bine înarmați, prea bine și-au înjghebat puterea pentru-ca să nu vă zdrobească și prin mișcarea voastră potolită în sânge, să-și întărească și mai mult a tot puternicia.

E vorba de a vă folosi de legile de față și de-a face ca glasul vostru să se audă.

Drepturile se *cuceresc*, nu se dau de voe. Când dar' boerii, vor vedea că țărănimii s'a deșteptat, vor căuta să o împace, să facă ca cel fugărit de lupi, care aruncă în urma sa tot ce are, până își aruncă copilul, nevasta, totul, pentru a se scăpa pe sine. Lupii însă ajung sania și mănâncă și pe călător. Poporul este *lupul*, călătorul e boerimea. Să vor face atunci schimbări în starea de lucruri. Față de mișcarea muncitorilor, boerimea de unul, câte unul din drepturile sale, se va desbrăca.

Întăiu lucru ce este de cerut de țărănimii alcătuită într'un puternic mănunchiu, este căpătarea *votului obștesc*, a *votului universal*.

Și fiindcă prea m'am întins, în scrisoarea viitoare, voi întinde sfatul asupra lucrului acestuia.

M Â N G Ă I E R E.

Multe răbdă omu 'n oaste,
N'o să mori tu dintr'o rană;
Că și-s frânte două coaste,
O fi semn c'ai fost cătană. . . .

Ieu am fost mai rău bătut,
Să te-ucidă toți se-ndură,
Țișnea sângele pe gură. . .
Câtă vreme n'am zăcut!

Vezi pe semne-avui noroc,
Sunt beteag, dar' am scăpat;
De muream, ce-i un soldat!
Sunt atâția alți în loc! . . .

Nu mai plânge, Stane, lasă, —
Știu, te doare acu o leacă,
Dar' pe urmă o să-ți treacă
Și-o să-ți deie drumu-acasă. . . .

Și o să'ncepi în sat tu jocul,
Să joci fetele pe toate. . .
Vin și eu la toamnă poate
Și-o zimbi din nou norocul. . . .

(București).

I. Păun.

Congresul socialistilor germani.

De o săptămână curge congresul fraților din Germania. Congresul se ține în Drezda și au venit acolo frații din Germania întreagă. Președinte a fost ales fratele *Singer*. În cuvântul său de deschidere, fratele *Singer* a vorbit despre țintele măiestroase a socialdemocrației. A povestit fratele *Singer*, că glorie mare a avut partidul neamț în anul trecut. În acest an au fost alegerile de deputați și s'a dovedit, că socialdemocrația este puternică, alegându-se în Germania 81 de deputați socialiști.

Să înțelege — a zis — că și între noi s'au amestecat mulți farisei, cari întotdeauna fac ceartă și neînțelegeri în partid, dar' cu vremea îi vom alunga pe aceștia și atunci curăț și puternici vom ajunge acolo, unde-i mântuirea muncitorului înjugat.

La congres au fost discutate aspre asupra unor lucruri. S'au adus multe hotărâri.

Chestiunea cea mai de interes a fost întrebarea, ca să se aleagă în casa țării președinte socialist sau ba. Mulți au zis să se aleagă, ca astfel să-și arate socialiștii puterile, iar alții au zis să nu fie președinte socialist, pentru-că un socialist adevărat nu se poate amesteca între domni și împărat.

În urmă la propunerea fratelui *Bebel*, conducătorul socialiștilor din Germania, s'a hotărât, că se va alege președinte socialist, dar' acela nu va sta de vorbă nici cu împăratul, nici cu alți domni.

S'au hotărât încă multe lucruri de folos, despre cari vom da samă în numărul viitor.

Răspândiți „Adevărul” în toate părțile! Tot felul de scrisori, întrebări și cereri sunt de a se adresa: „Adevărul”, Budapesta, VIII., József-körut 18 sz.

RĂVAȘ.

Puterea poporului.

Poporul englez este foarte învățat și puternic. Pe el nu-l duc de nas profeți falși. A arătat-o asta în săptămâna trecută. Chamberlain (Șamberlen), ministru englez a voit să facă folos capitaliștilor așa, că a vrut să ridice vămile grâului. Astfel s'ar fi scumpit pita și muncitorii ar fi putut muri de foame. Poporul însă nu s'a lăsat. A ținut o adunare după cealaltă și la fiecare adunare striga:

— Jos cu Chamberlain!

— Tiranul vrea să scumpiască pita!

Și atâtea adunări au ținut, încât Chamberlain a fost constrâns să abdică. Chamberlain azi nu e ministru, fiindcă regele a primit abdicarea lui.

Carne de câne.

Carnea de câne nu-o mănca oamenii, căci li-e greață. Să fie sărăcia și necazul cât de mare n'ăi afla om, să mănca carne de câne. Și totuși s'a întâmplat, că aici în Pesta o mulțime de muncitori au trebuit să mănca carne de câne. Nu că au vrut să mănca așa ceva, sau că n'au avut bani, ci au fost înșelați. Lucrul s'a întâmplat astfel, că un om de nimica în Budapesta prindea câinii pe stradă, îi tăia pe ascuns și a vândut munci-

torilor carnea cu preț mai mic. Zicea, că-i carne de oaie și vindea chila cu 50 fileri. Și săptămâni de zile s'ermanii oameni mâncau carne de câne în loc de carne de oaie.

Asta-i soarta muncitorului. Pentru-ce nu s'a întâmplat cu cei avuți să li-se dea carne rea? Pentru-că aici în Pesta sute de doctori au grije, nu cumva un om bogat să mănca ceva rău. Muncitorii să mănca ori-ce murdărie. Cine a mai auzit, ca un muncitor să se iee în rëndul oamenilor?

La școală.

Fraților! În multe locuri nu sunt școli, dar' și dacă sunt, auzim, că se află țărani, cari nu vreau să-și dea copiii la școală! Frați buni! Noaue nu ne vine a crede așa ceva. De câte-ori v'am arătat noi, că înainte de toate trebuie să știe scrie și ceti un om, ca să se poată lumina. Aduceți-vă aminte, că ce rău îi, că mulți la bătrânețe nu știu ceti și scrie? Și cât de rău is trași și prostiți cei neștiutori? De aceea vă tragem sama, ca fiecare socialdemocrat adevărat să-și dea copiii la școală. Un mare român, G. Sion a zis: „*Învățați, scrieți românește, pentru Dumnezeu!*”

SCRISORI.

În rubrica aceasta vom publica totdeauna scrisorile fraților nostri, dacă comunică ceva nedreptate, plângere sau și veste îmbucurătoare.

Nagy-Szeben. Fraților! Cu inima plină de bucurie vin a vă dori mult noroc la lupta, ce ați pornit prin organul socialist „Adevărul” (Glasul Poporului), Milioane de români trăesc în Ungaria sub jugul greu a capitaliștilor și a sosit deja vremea, ca să avem odată o foaie adevărat socialdemocrată, cum este „Adevărul”. Să ducem noi muncitorii lupta contra celor trândavi. „Adevărul” va fi un călăuz bun pentru cei-ce au rătăcit, căci foaia asta a întrecut toate așteptările. „Adevărul” este călăuzul muncitorului român, căruia îi arată cărarea strâmbă creiată de capitaliști și prin lumină arată și drumul spre desrobirea materială și ne însuflește la lupta pentru schimbarea stărei ticăloase de astăzi. Avem nădejde, că muncitorii români în fine vor înțelege, că-s seduși și deștepându-se cu un glas vom striga: *Să trăiască socialdemocrația!* *Un soldat.*

Zsebely. Stimaților frați! Să zice, că stăpânirea are gând de noi și se îngrijește de noi. Ca să vedeți, cum poartă grija noastră, am să vă spun ce s'a întâmplat cu mine. Am dat rugare la ministru de agricultură, căci acel sfat ni-l'a dat redactorul dela „Poporul”, foaie, care proteste țara întreagă. Rugarea aceea am făcut-o pentru izlaz. Căci e mare ciomagea la noi în sat. Până acum am plătit 40.000 fl. și tot nu-s îndestuliți. Am subscris rugarea aceea odată 57 de oameni, odată 68. Și nici-odată n'am căpătat răspuns. Greutățile dară ni-s tot așa de mari. Dacă rugarea asta ar fi dat-o ceva om bogat, de bună samă ar fi căpătat răspuns. Dar' cui îi pasă de oameni săraci? Chiar de aceea noi să ne ajutăm așa, că ne unim în socialdemocrație. *Petru Gr.*

Micalaca. Stimaților frați! Vă rugăm să scrieți în foaia noastră „Adevărul”, că ce apostoli fără inimă are Isus Christos. Preoții

după-cum este scris în Sfta Scriptură sunt păstorii turmei, dar' acești păstori nu-s păstori buni, căci ei singuri răpesc turma. Așa am pățit-o și noi. Preotul nost cel nou, când a venit la noi, ne-a dat vinars și carne de porc, numai, ca să-l alegem, fiindcă — a zis el — vine la noi fără bir. Și acum ce face? Ne trage pielea și cu adevărat putem zice, că păstorul mănca pășunea dinaintea turmei. Așa sunt mulți preoți, căci puțini is aceea, cari is adevărații frați ai poporului, precum bună-oară sunteți frați noi între noi socialdemocrații.

Mai mulți frați din Micalaca.

Adunări.

Muncitorii români din Budapesta!

Partidul nostru va ținea în

27 Septembrie n.,

o adunare mare în hala *Tattersaall*. Vă invităm la adunarea aceasta, la care se va aduce hotărâre, ca *ficiorii să fie lăsați acasă în prima Octomvrie*.

Românii să întâlnească punct la 3 oare înaintea ușei principale dela *Tattersaal*. *Muncitorii români fiți toți acolo!*

ATENT!

Partida trimete orator (predicător) în orice comună, unde frații au voie să țină adunări.

În privința adunărilor mai întâiu trebuie să se trimeată cerere către secretariatul partidului. De aici se va trimite cerere, ce trebuie dată la autoritate. Adresa: „Adevărul”, Budapesta, VIII. József-körut 18.

Adunare în Orșova.

Duminea trecută s'a ținut o adunare mare în Orșova. La adunare au venit foarte mulți frați, semn, că în Bănat socialdemocrația este deja foarte puternică. La adunare a luat cuvântul fratele *Ponta* din Arad și într'o cuvântare plină de însuflețire a luminat poporul, că este în rătăcire și a arătat, că numai socialdemocrația mântuește poporul de nevoia mare. Vorbirea a fost primită cu multă căldură și cei de față s'au depărțat cu aceea, că vor lupta până la moarte pentru socialdemocrație.

Adunare în Micalaca.

În Micalaca iar s'a ținut o adunare mare socialistă. Inzădar se necăjește notarul și se bate din răspuțeri, ca să ne opriască adunările. Cu cât e mai mănios pe socialiști, aceea se împuternicește cu atât mai tare. La adunare s'a dus din partea partidului fratele *Ponta*, care într'o vorbire de două ciasuri a vorbit despre votul universal și despre celealalte drepturi, cari s'au răpit dela popor. Cu multă dragoste și însuflețire l'au ascultat Micalăcanii pe *Ponta* și de mulțori l'au aplaudat.

Înainte, fraților din Micalaca! Nu încetați a răspândi și-a împuternici socialdemocrația.

Cronica adunărilor.

27 Septembrie: Kincstár-Szt-György, Gerszeg, Baranyaszabolcs, Segedin, Kőszeg, Ó-Moravicza, Rátka, Szabadszállás.

4 Octomvrie: Szilágynagyfalu.

CRONICA.

Crisa politică tot mai ține. Regele a denumit Mercuri de prim-ministru pe groful *Khuen-Hédervary* care a fost ministru și până acuma. Casa țerei, Joj, ține ședință.

Regele a dat un manifest în Chlopy, că nu va lăsa să fie limba ungurească în armată. Acest manifest a făcut ferbere mare între unguri.

Cătanele cari au servit 3 ani nu vor fi sloboziți acasă în 1 Octombrie și de aceea cătanele în multe locuri fac revoluții. Așa mai în urmă au fost revoluții cătănești în Brașov, Comarom și Șopron.

Asentări nu vor fi și ficiorii în toamna asta nu trebuie să meargă la cătănie.

Dări de stat în crasă nu trebuie să se plătească, dar' dările de comună și altele sunt de a se plăti și de aceea fac foarte rău aceia, cari se opun autorităților în privința dărilor de comună.

***

Sêrbii roșii. Sêrbii pot fi mândrii, când îi numim roșii, căci prin aceasta arătăm, că ei is socialdemocrați adevărați. Abia de un an de zile au început Sêrbii să cunoască socialdemocrația și ei au ajuns deja, că în 21 Septembrie și-au ales un deputat socialist în casa țerei. Acest deputat de bună seamă va lupta pentru poporul său.

***

Socialiștii viteji. Să vede, că în Italia muncitorii deja de mult s'au dat socialiști, căci acolo nu se tem muncitorii nici de un împărat. Am dat veste în numărul trecut despre aceea, că împăratul (țarul) Rușilor va merge în Italia, unde muncitorii îl vor batjocori (ciufuli) rău, pentru-că Țarul ține în robie amară pe muncitorii din țara sa. Stăpânirea e foarte spăriată și roagă tare pe socialiști, ca să nu facă ciuf dintr'un domnitor așa de puternic, ca Țarul. Dar' frații noștri nu se lasă. Mai în urmă au hotărât, că vor ținea și o vorbire de ciuf. Cuvântarea va suna astfel:

— Majestate! Ce gândești, cine ești?

Și d-ta ești om, ca și toți oamenii peca-toși, ca și oamenii pe cari îi chinuiești în țara d-tale....

Oare ce o să răspundă „puternicul“ țar la o astfel de vorbire?

***

Un om pentru-un cal. Din Becichecul-mare ni-să scrie: Ioan Dragici, econom în Cierna s'a dus Sâmbătă cu fratele său Valerie, să-și cumpere cai. La țerg Valerie l'a înjurat pe frate-său. pentru-că a voit să dea cu 5 coroane mai mult pentr'un cal. Din ceartă s'a făcut bătaie așa că Ioan l'a străpuns la moarte pe Valerie. Așa-î asta la oamenii sêraci, la cari și pentru 5 coroane se face ceartă mare.

***

Un apostol. Noi socialdemocrații luptăm pentru idei mari, numai din însuflețire. Și ce este plata noastră? Unii ne înjură sau răspândesc minciuni despre noi, alții zic, că suntem plătiți din partea stăpânirii, iar stăpânirea ne apasă și mai tare. Adunările nu ni-să îngăduesc, dacă scriem prin foi, ce nu le place lor, ne pîrește și ori avem drept, ori ba ne judecă. Și nu trece lună să nu stăm înaintea judecăței pentru dreptatea noastră. Astfel Joia trecută au stat înaintea judecăței doi frați: *Weltner*, secretariul partidului și *Grossmann* redactorul dela foaia nemțescă „*Volksstimme*“. Amândoi au fost

dați în judecată pentru-că la o adunare ar fi vorbit în contra măiestății zicând, se nu se ridice plata regelui. *Weltner* a fost dat în judecată pentru-că a agitat în contra domnilor. Judecata nu l'a aflat de vinovat și nici nu a fost judecat. Frațele *Grossmann* a fost dat în judecată pentru vătămarea regelui și a fost judecat la 4 luni închisoare.

Și după acestea să mai zică cineva, că suntem plătiți din partea guvernului.

***

Luptă în Fekete-Tót Sunt foi, cari scriu prostii despre socialiști. Între acestea se numără foaia domnească „*Nagvvarad*“, care scrie următoarele minciuni:

În F.-Tót de săptămâni este luptă mare și nu trece zi să nu fie foc acolo. Și mai ales socialiștii fac turburări mari zicând, că vor împărți pământul.

Auzi măgării. Par'că socialiștii n'au alt gând, decât să zică, că vor împărți pământuri. Nu pământuri vreau să împărțescă socialiștii, căci din asta n'ar avea nici o haznă, ci ar vrea să împărțească poverile și porțiile cu cei avuți. Să plătească și aceia dare după averea lor. Dare multă căci atunci nici ei n'ar putea să adune atâtea pământuri și și muncitorilor le-ar ajunge câte ceva.

***

„Országos Magyar Szövetség“. Sub acest nume s'a făcut o reuniune mಾಗಿარă spre mântuirea naționalităților din Ungaria. Grofi, baroni și preoți fac aceasta reuniune, care așa vrea să mântuiască poporul român, sêrb, slovac și neamț din țară, că-î învață ungurește. Să vede, că baroni și grofi fac aceasta reuniune, că ei așa vreau să mântuiască poporul, ca ei să n'aibă pagubă. Ar fi mai bine, ca domnii acestia să nu facă reuniuni, ci să plătească mai cinstit pe muncitorii lor.

***

Muncitorii români din Budapesta să vină la secretariatul partidei noastre (József-körút 18), căci voim să întemeiem în Pesta un club socialist român.

***

Sfat de avocat. În partida noastră este o clasă de advocați. Frații pot căpeta aici sfaturi în tot felul de pîre dacă ne scriu epistole, că ce necazuri au. Să se adreseze la partida noastră.

***

— **Cronica mică.** *Moară arsă.* Moara de vapor a lui Engel din Vinkovre a ars de tot. Paguba se urcă la 100 mii de cor. — *Focuri.* În comuna Garamdacs au ars 50 de case cu toate edificiile. Tot ce a fost lângă căși a ars. Și în comuna Lekér a fost foc, dar' a fost stâns în grabă, iar în Grekes au ars 46 de căși. În Lyubise au ars 39 de edificii. Paguba se urcă la 80.000 coroane. — În *Geszt* un tinăr, contele Ștefan Tisza la vânătoare a împușcat un copil de țeran. — Lângă Beinși s'au înmulțit urșii, cari au mâncat un ficior de cioban cu numele Todor Giurgiu. — *Ciumă în China.* Ziarul „Standard“ (Londra) are raport din Tiencin, că în Niucivang grasează în mod epidemic ciuma bubată. Dumineca trecută au murit optsprezece bolnavi, ale căror cadavre au fost aruncate în câmp și lăsate neînmormântate.

Numai acel muncitor va putea trăi, care cetește și învață.

Presă noastră.

În editura *partidei socialdemocrate din Ungaria* apar următoarele foi:

În limba maghiară:

Népszava.

Apare în fiecare Marți, Joi și Duminecă.

În limba nemțescă:

Volksstimme.

Apare în fiecare Joi.

În limba sêrbească:

Narodna Rieci.

Apare în fiecare Joi.

În limba românească:

Adevărul (Glasul Poporului).

Apare în fiecare Duminecă.

Fraților! Numai așa putem înainta, dacă cetim și învățăm.

Răspândiți foile partidei.

Cărțile noastre.

Următoarele cărți românești de propagandă se află de vânzare în librăria Népszava, József-körút 18:

	Cor. Fil.
Revista ideei	5.—
Antisemitism și Zionism	—20
Manifestul comunist	—95
Școala liberă	—20
Ce-i de făcut, roman	5.—
Socialismul și caracterele sale	—48
Determinism social	—48
Rusia revoluționară	—48
Către Fete	—20
Idealul tinerimei	—20
Despre Anarhiști	—48
Despre Antisemitism	—20
Epistole către țerani	—20
Ciuma Religioasă	—20
Mișcarea socială	5.—

Răspândiți broșura:

Ce vor socialiștii Români?

Prețul 6 fileri.

Editor: Partida socialdemocrată din Ungaria.
Redactor responsabil: Aurel Cristea.

Anunț.

Pentru anunț nu luăm responsabilitatea.

Cele mai bune haine vinete de lu-

crători: **REFORM** Hainele

acestea is pregătite din cea mai bună materie brută, cusute duplu și nu-și pierd culoarea, (bumbi patentați). Haine, mantile și

căpături de **REFORM** se capătă

numai la fabricanții

MAJO ET COMP.

Fabricanți de vestimente vinete de muncitori

Budapest, Arany János-u. 22.

Modele și liste de preț se trimit gratis și franco. Corespondență românească.